

aan de Duitse poging om een staking te doen afbreken welke gelast was door de Nederlandse regering na overleg met het Geallieerde opperbevel. Wat moest Dittmar doen? Strafmaatregelen nemen tegen vrijwel de gehele dagbladers? Hij beseftte dat het geen zin had, onmiddellijk de verhoudingen toe te spitsen. Hij wachtte enkele dagen en droeg er op vrijdag 22 september (de Britse *Airbornes* hadden inmiddels de Rijnbrug te Arnhem moeten prijsgeven) zorg voor dat het ANP een eigen persbericht op de telex zette van de volgende inhoud¹:

'Naar aanleiding van de ernstige stremming in het verkeer, veroorzaakt door de spoorwegstaking, hebben wij (ANP) ons tot de bevoegde autoriteiten gewend om inlichtingen over de voedselvoorziening.

Algemeen ziet men de toestand zeer somber in, vooral voor de honderdduizenden mensen in de steden. Er liggen hier en daar voorraden, doch deze zijn slechts voor korte tijd voldoende om in de behoeften te voorzien. Wanneer het personeel van de spoorwegen niet zeer spoedig het werk hervat, wordt een groot deel der Nederlandse bevolking, waaronder ook de gezinnen van talrijke spoorwegmannen, met hongersnood bedreigd. Algemeen sprak men de wens uit dat de stakers thans tot bezinning komen om te voorkomen dat de reeds ernstige moeilijkheden bij de voedselvoorziening tot een algemene catastrofe leiden.'

Wie waren de geciteerde 'bevoegde autoriteiten'? Hirschfeld en de directeur-generaal van de voedselvoorziening, ir. S. L. Louwes, deden, zodra zij omtrent het tweede bericht in kennis waren gesteld, aan de pers weten dat geen enkele instantie terzake overleg met hen had gepleegd.

Het tweede bericht verschilde van het eerste in zoverre dat er in gesproken werd van 'de ernstige stremming in het verkeer'. Kennelijk was die stremming een grote hinder voor de *Wehrmacht* — reden te meer voor een aantal hoofdredacteurs om het tweede bericht niet op te nemen, ook niet toen zij via het ANP vernamen dat de getergde Dittmar die opneming verplicht had gesteld. Het *Algemeen Handelsblad* en *Het Volk* behoorden tot de dagbladen die het tweede bericht wèl plaatsten, maar in *De Telegraaf* en de *Haagse Courant* verscheen het niet en dit had voor laatstgenoemd blad, dat nu eenmaal in Dittmars standplaats werd gedrukt, ernstige gevolgen.

Het personeel had op vrijdag geweigerd, het door de hoofdredacteur John Ch. A. Coucke persklaar gemaakte bericht te zetten en te drukken en had (Coucke had de Duitsers gewaarschuwd) *en masse* met beide directeurs en alle redacteurs het gebouw verlaten; toen nu op maandag

¹ Tekst: a.v., p. 11.